

Vragen ter voorbereiding op de raadsvergadering

Onderwerp: Voorkeursscenario's bezuinigingsopgave

Raadsvergadering:	10 september 2026
Gesteld door:	H&G / Marianne Leemans
Portefeuillehouder:	R. Pijnenburg
Teammanager:	Hetty Damen / R. Honen
Deadline:	10 september 2026

Vraag:

1. Capaciteit en uitvoering raadsprogramma

In het bezuinigingsvoorstel wordt €743.000 structureel bespaard door 8,5 fte aan langdurig niet-ingevulde vacatures te laten vervallen, waarbij wordt aangegeven dat dit geen impact heeft op de uitvoeringscapaciteit. Tegelijkertijd vraagt het uitvoeringsprogramma extra capaciteit voor een **accountmanager buitengebied** en een **projectleider weerbaarheid**, terwijl op participatie wordt bezuinigd waardoor er minder ruimte is voor een **participatieadviseur**.

Kan het college aangeven of het, gezien de prioriteiten uit het raadsprogramma, niet logischer is deze drie benodigde capaciteiten eerst veilig te stellen en vervolgens te bepalen welk deel van de 8,5 fte verantwoord kan vervallen? Wat zijn hiervan de financiële consequenties?

Antwoord:

In de voorbereiding op de bezuinigingen en het uitvoeringsprogramma is vanuit het oogpunt van transparantie voor de raad de keuze gemaakt om beide sporen zuiver te benaderen. De vraag naar extra capaciteit is altijd het gevolg van een inhoudelijke keuze die door de raad wordt gemaakt. De totale formatie is opgebouwd uit diverse functieprofielen die niet zondermeer met elkaar verrekend kunnen worden. Er wordt inderdaad een voorstel gedaan om het participatiebudget te verlagen, waardoor er minder budget is om een participatieadviseur aan te nemen. De keuze om bij de begroting ruimte te maken om een participatieadviseur aan te nemen is aan uw raad.

Het is op dit moment niet mogelijk om de financiële consequenties in beeld te brengen, dat is afhankelijk van de keuzes die door de raad gemaakt gaan worden.

2. Ontwikkeling en specialisatie eigen medewerkers

In de stukken wordt benoemd dat specialistische kennis steeds moeilijker te vinden is. Tegelijkertijd ontstaat voor verschillende ambities behoefte aan aanvullende functies en externe expertise.

Wat doet de gemeente concreet om bestaande medewerkers gericht op te leiden en te laten specialiseren in vakgebieden waar nu en de komende jaren veel behoefte aan is? Wordt bij nieuwe functies en specialismen eerst gekeken of eigen medewerkers de interesse en het potentieel hebben om zich hierin te ontwikkelen, voordat extern wordt geworven of ingehuurd?

En hoe zorgt de organisatie ervoor dat medewerkers goed zicht hebben op toekomstige personeels- en kennisbehoeften en de daarbij behorende ontwikkelmogelijkheden, zodat zij hier bewust voor kunnen kiezen?

Antwoord:

We vinden het belangrijk om beschikbaar talent binnen de organisatie optimaal te benutten en te ontwikkelen. Via de bestaande processen voor functioneren, ontwikkeling en mobiliteit worden medewerkers ondersteund in hun groei, wordt inzicht geboden in toekomstige ontwikkelmogelijkheden en wordt bij nieuwe functies

eerst gekeken naar kansen voor interne doorstroom en ontwikkeling. In de afgelopen jaren zien we dan ook dat er sprake is van interne doorgroei. We sturen actief op interne ontwikkeling en doorgroei van medewerkers. Zo zijn er in 2025 meer dan 10 medewerkers intern doorgegroeid.

3. Organisatieontwikkeling en eigenaarschap . In het raadsprogramma leggen we veel nadruk op participatie, aandacht voor inwoners, vereenvoudiging van procedures en vermindering van regeldruk. Dit zouden wat H&G betreft niet alleen afzonderlijke projecten of functies moeten zijn, maar uitgangspunten voor de gehele gemeentelijke organisatie.

Hoe worden deze ambities vertaald naar de ontwikkeling en aansturing van medewerkers en leidinggevenden? Kan worden gewerkt met concrete en waar mogelijk meetbare doelstellingen op bijvoorbeeld inwonergegericht werken, participatie en het vereenvoudigen van procedures?

En wordt initiatief vanuit medewerkers actief gestimuleerd en gewaardeerd wanneer zij zelf voorstellen doen om regels, procedures of werkprocessen eenvoudiger en effectiever te maken?

Antwoord:

De ambities uit het raadsprogramma worden in de reguliere processen rondom organisatieontwikkeling meegenomen. Dit is een doorlopend proces waarbij wordt afgestemd op interne en externe ontwikkelingen. Zo leggen we een nadrukkelijk verband tussen de bestuurlijke doelen in het raadsprogramma, het uitvoeringsprogramma en wat dit betekent voor de ontwikkeling van de organisatie.

4. Jeugdzorg en sociaal domein

In het uitvoeringsprogramma wordt nadrukkelijk ingezet op preventie, normalisering en vroegsignalering in de jeugdzorg en op het toegangsloket sociaal domein. Hiervoor zien wij geen duidelijke aanvullende middelen.

Kan het college aangeven of deze ambities binnen de bestaande capaciteit en budgetten volledig uitvoerbaar zijn en waarop deze inschatting is gebaseerd?

Antwoord:

Deze ambities kunnen op hoofdlijnen binnen de bestaande capaciteit en budgetten worden uitgevoerd. Het sociaal domein kan deze inzet grotendeels financieren uit bestaande (rijks) middelen, zoals GALA/IZA/AZWA/SPUK voor preventie en gezondheid, en de reguliere programmbudgetten sociaal domein. Tegelijkertijd is dat geen garantie; voor concrete projecten of pilots die voortkomen uit het programma sociaal domein ofwel de komende evaluatie van het beleidskader, kan blijken dat extra middelen nodig zijn. Die worden dan via de reguliere P&C-cyclus voorgelegd.

5. Woningbouw en voorzieningen

Er wordt een leidraad ontwikkeld waarmee meetbaar wordt gemaakt waar voorzieningen aanwezig zijn en in welke mate deze bij nieuwbouw moeten meegroeien. *Wat wordt hiermee concreet beoogd? Hoe wordt voorkomen dat deze leidraad leidt tot nieuwe harde voorwaarden per individueel bouwproject en daarmee juist tot verdere vertraging van woningbouw? Kan hierbij zoveel mogelijk gebiedsgericht worden gekeken?*

Antwoord:

In 2028 wordt de leidraad ontwikkeld. In uw raadsprogramma geeft u aan dat bij elke bouwopgave, voorzieningen slim meegroeien. Door middel van het opstellen van een leidraad bekijken we gebiedsgericht op welke plekken er voorzieningen zijn en met welk aantal een voorziening slim zou moeten meegroeien. In het

uitvoeringsprogramma wordt daarnaast ook aangegeven dat de leidraad een gespreksleidraad is.

6. Startersleningen

Waarom hanteert Valkenswaard bij de starterslening momenteel 85% van de landelijke NHG-grens? Wat zijn de financiële consequenties en wat is het verwachte extra bereik voor starters wanneer dit wordt verhoogd naar 100% van de NHG-grens?

Antwoord:

Deze grens is opgenomen in de door de raad vastgestelde verordening startersleningen. Om de grens voor startersleningen op 85% van de NHG grens te stellen, was conform besluit op basis van een initiatief raadsvoorstel van het CDA.

De financiële consequenties zijn beperkt bij het verhogen van de grens van 85% naar 100%. Zoals in voorgaande raadbesluiten/P&C producten nader is uitgelegd, hebben startersleningen een beperkte invloed op het solvabiliteitsrisico (verhouding vreemd en eigen vermogen) van de gemeente. Om geld te kunnen uitlenen, zal de gemeente wellicht eerst geld moeten aantrekken (liquiditeit). Hierbij zal er sprake zijn van rentekosten. In de begroting is reeds rekening gehouden met de kosten van (mogelijke) toekomstige leningen. Het verhogen van de grens zal dan naar verwachting ook geen invloed hebben op het begrotingssaldo.

Het is lastig om in te schatten hoeveel mensen extra gebruik zullen maken bij een verhoging tot 100% van de NHG-grens. We merken namelijk bij de huidige grenzen al sinds vorig jaar een forse toename van het aantal aanvragen.

7. Brede Welvaart

Wat wordt concreet bedoeld met de voorgenomen leidraad voor afwegingen op basis van Brede Welvaart? Hoe zal deze in de praktijk worden toegepast en hoe wordt voorkomen dat dit een extra toetsingslaag wordt in plaats van een hulpmiddel voor een integrale afweging?

Antwoord:

In uw raadsprogramma geeft u aan dat u vanuit het idee van brede welvaart zorgvuldige afwegingen wil maken per locatie. De leidraad die opgesteld gaat worden zal dus ook rekening moeten houden met brede welvaart. De vraag hoe dit in de praktijk zal worden toegepast kunnen we nu niet beantwoorden, omdat we in het uitvoeringsprogramma aangeven dat we in 2028 de leidraad gaan opstellen. Dan zal ook concreet worden hoe de leidraad er uit zal gaan zien en hoe de afwegingen op basis van brede welvaart gemaakt kunnen worden.

8. Omgevingsplan en accountmanager buitengebied

Voor het Omgevingsplan Buitengebied wordt voor 2027 €330.000 incidenteel geraamd, naast het bestaande structurele budget van €100.000. In de toelichting wordt gesproken over een achterstand van circa 13 jaar.

a. Kan het college concreet inzichtelijk maken hoeveel ondersteuningsvragen, initiatieven of dossiers in het buitengebied tot nu toe zijn opgepakt, hoeveel daarvan zijn afgerond en hoeveel er nog wachten op een planologische oplossing? Door welk team is dit tot nu toe opgepakt en waaruit bestaat de genoemde achterstand van circa 13 jaar concreet?

b. Daarnaast wordt structureel €120.000 gevraagd voor een accountmanager buitengebied. Hoe wordt deze nieuwe functie ingebed in het bestaande team, zodat optimaal gebruik wordt gemaakt van bestaande relaties, kennis en ervaring en deze kennis structureel binnen de organisatie wordt geborgd?

Antwoord:

- a. Na vaststelling van het bestemmingsplan buitengebied 2013 is gestart met het bestemmingsplan buitengebied 2. Door de vernietiging van het bestemmingsplan buitengebied 2 zijn de initiatieven die daarin zouden worden opgenomen tot op heden nog niet planologisch permanent geregeld. Vanwege de vernietiging is er feitelijk sprake van een achterstand van circa 13 jaar. Voor het oppakken van de initiatieven wordt een plan van aanpak opgesteld wat wordt voorgelegd aan de raad. Het is duidelijk dat er een opgave ligt voor circa 200 adressen.
- b. Dit wordt intern opgepakt.

9. Economie/Ondernemers: oplossingsgericht toezicht en handhaving

In het uitvoeringsprogramma wordt ingezet op minder regeldruk en een ondernemersvriendelijke gemeente. Voor H&G gaat dit niet alleen over de hoeveelheid regels, maar ook over de wijze waarop toezicht en handhaving in de praktijk plaatsvinden. Een ondernemer kan bijvoorbeeld beschikken over een verleende vergunning, waarna bij een controle of naar aanleiding van een melding wordt geconstateerd of vermoed dat de feitelijke situatie of bedrijfsvoering op onderdelen afwijkt van die vergunning.

Wordt, wanneer aard en ernst van de mogelijke afwijking dat toelaten, eerst met de ondernemer besproken wat er precies aan de hand is, waarom de situatie afwijkt en of deze binnen de bestaande vergunning kan worden opgelost of aangepast? En wordt daarbij ook actief gekeken naar wat juridisch en praktisch wél mogelijk is, voordat een formeel handhavingstraject of een last onder dwangsom wordt ingezet?

Is deze proportionele en oplossingsgerichte benadering voldoende geborgd in de huidige Uitvoerings- en handhavingsstrategie en hoe wordt erop toegezien dat deze werkwijze binnen de gemeentelijke organisatie consequent wordt toegepast?

Antwoord:

Normaal gesproken wordt er inderdaad teruggekoppeld wat er aan de hand is. Uitgangspunt is altijd om te kijken wat alsnog te legaliseren is (werken volgens de bedoeling). Als blijkt dat iets niet te legaliseren is, zal er wanneer nodig een handhavingstraject worden opgestart.

In de huidige Uitvoerings- en handhavingsstrategie is voldoende geborgd dat we prioriteren aan de hand van een aantal kaders. Onze bezetting laat niet toe dat we ons met mineure zaken bezighouden.

Het nieuwe beleid staat in december op de raadsagenda. Mogelijk wil uw raad daar nog accenten verleggen.

10. Realistischer begroten

Kan gedurende 2027 worden gevolgd of deze nieuwe manier van begroten daadwerkelijk tot een realistischer begrotingsbeeld leidt, zodat deze ervaringen kunnen worden meegenomen bij het sluitend maken van 2028–2030?

Antwoord:

De voortgang van de budgetten wordt gemonitord via de reguliere P&C-documenten. In de eerste bestuursrapportage 2027 zal beoordeeld worden of de afwijkingen beperkter zijn dan voorgaande jaren.

Antwoord:

De antwoorden zijn vermeld bij de vragen.